

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2021-901

28.9.2021

Gjensidige Forsikring ASA

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Dødsfall - dekning av utgifter til juridisk bistand – standardforskriften §§ 6-1, 1-1, yfl. §§ 12, 13, skl. § 3-4.

Forsikrede ble vinteren 2019 diagnostisert med lungekreft med spredning og døde i mai 2020. Nav godkjente sykdommen som yrkessykdom. Forsikredes ektefelle fremmet krav om dødsfallerstatning, samt dekning av juridisk bistand. Selskapet erkjente ansvar for yrkessykdommen, men avslo samtidig krav om dekning av utgifter til juridisk bistand. Saken reiste spørsmål om etterlatt ektefelle hadde rett til dekning av utgifter til juridisk bistand i forbindelse med erstatningsoppgjør for dødsfall som følge av yrkessykdom. Nemnda bemerket at for personer som var omfattet av standardforskriftens § 6-1 og § 6-2, så er erstatningsreglene standardisert. Verken yfl. eller forskriften åpnet for å innfortolke en rett til erstatning av utgifter til juridisk bistand i disse tilfellene. Klager hadde dermed ikke rett til dekning av utgifter til juridisk bistand og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Klagers ektefelle (forsikrede, f. 1958) ble vinteren 2019 diagnostisert med lungekreft med spredning. Han døde 1.5.20. Nav godkjent sykdommen som yrkessykdom 17.4.20.

Selskapet erkjente ansvar for sykdommen 23.9.20, og ba om skifteattesten og opplysninger om evt. barn under 19 år. Med hensyn til krav om dekning av utgifter til juridisk bistand, viste selskapet til at dette ikke er dekningsmessig ved dødsfallsdekning etter kapittel 6 i Forskriften om standardisert erstatning.

Klager klaget 1.11.20 og opplyste:

...

Årsaken til at denne saken lot seg avgjøre så raskt er nettopp det at man hadde avklart alle faktiske sider, inkludert utredning av årsak til kreftsykdommen, før man henvendte seg til Gjensidige. Imidlertid var avdødes ektefelle helt ukjent med både rettigheter og hvor krav skulle fremmes. ...

Det hadde videre vært uklart for klager og arbeidsgiver hvilket selskapet som skulle dekke skaden, og hun fikk ikke innsyn i Nav-dokumentene. "... Dermed var det helt nødvendig med bistand for å fremme kravet mot riktig forsikringselskap og for å ha nødvendig dokumentasjon for at oppgjør kunne finne sted ...".

Selskapet utbetalte erstatning til ektefelle og begravelsesutgifter 19.11.20, men opprettholdt avslaget på dekning av advokatutgifter.

Klager har i det vesentlige anført at advokatutgifter må dekkes ved dødsfallserstatning etter yrkesskadeforsikringsloven, slik som det dekkes for øvrig ved yrkesskader og ellers i erstatningssaker. Det fremgår verken av yfl., standardforskriften, rettspraksis eller forarbeidene at advokatutgifter ikke dekkes ved standardisert utmåling av forsørgertap ved yrkesskade.

Standardforskriften går foran det som ellers ville følge av skadeserstatningsloven kapittel 3 for de erstatningsposter som er nærmere standardisert. For poster som ikke er standardisert må dekning imidlertid skje etter skadeserstatningslovens regler, herunder utgifter til advokat, jf.

yrkesskadeforsikringsloven (yfl.) § 12, jf. § 13 jf. skadeserstatningsloven (skl.) § 3-4 jf. § 3-1.

Yrkesskadeforsikringsloven skal dekke samme erstatningsposter som det som dekkes etter skadeserstatningsloven kapittel 3, jf. forarbeidene og prinsippet om full erstatning, se Ot.prp. nr. 44 (1988–1989) s. 61 og 62. En naturlig forståelse av dette er at reglene om erstatning ved yrkesskade og yrkessykdom er de samme som i erstatningsretten for øvrig. Derfor må unntak fra gjeldende rett komme klart til uttrykk i rettskilder. Det er ingen holdepunkter for at det i forarbeidene til yrkesskadeforsikringsloven, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988–1989), er gjort unntak for dekning av advokatutgifter ved forsørgertap. Ved pasientskader og voldsoffererstatning er slik unntak for dekning av advokatutgifter klart presisert i lovteksten og/eller i lovforarbeidene.

Det er også vist til diverse forarbeider/etterarbeider som belyser gjeldende rett. NOU 1994:20 s. 67 behandler under pkt. 4.8.4 skadelidtes rett til dekning av advokatutgifter. Under pkt. 7.9.2 fremgår om standarderstatningen på 15 G til ektefelle/samboer at en mulig overkompensasjon vil "langt på vei bli oppveiet av de besparelser som oppnås administrativt og av at behovet for juridisk bistand blir mindre, og i hvert fall mindre tidkrevende". Utvalget gir altså klart uttrykk for at utgifter til advokat skal dekkes ved forslag til ny standardisert utmåling av forsørgertap ved personskader generelt og at dette er gjeldende rett ved forsørgertap ved yrkesskader. Det er også vist til NOU 2011:16 pkt. 7.6.4 om skadelidtes rett til dekning av utgifter til juridisk bistand og hensynene bak denne regelen. I pkt. 11.9 drøfter utvalget spørsmål om omstillingserstatning til etterlatte, og der fremgår blant annet at etterlattes advokatutgifter allerede dekkes etter skl. § 3-4 tredje ledd. Det harmonerer dårlig at etterlatte ved yrkesskade skal ha et langt dårlige vern enn andre etterlatte. I NOU 2004:3 Arbeidsskadeforsikring er retten til å få dekket utgifter til advokat etter gjeldende rett omtalt i pkt. 15.7, der det i pkt. 15.7.3 om Yrkesskadeforsikringsloven er uttalt at skadelidte har rett til dekning av advokatutgifter både etter skl., bilansvarsloven (bal). og yfl. Utvalget innstilte på videre dekning, jf. pkt. 15.7.5.

Manglende dekning av advokatutgifter vil by på rettssikkerhetsproblemer, da det kan være flere vanskelige problemstillinger hvor det er behov for hjelp fra advokat. Videre kan etterlatte være bosatt utenfor Norge og ikke beherske norsk eller kjenne regelverket. Det vil også harmonere dårlig om det er en kombinert skade hvor utgifter til advokat dekkes etter det ene objektive ansvarsgrunnlaget (f.eks. bal. eller pasientskade), men ikke ved yrkesskade. I de tilfeller skadelidte før sin død får delvis erstatning og etterlatte kan ha krav på forholdsmessig dødsfallserstatning, jf. Rt-2012-1515, vil det være urimelig at skadelidte får dekket utgifter til advokat frem til sin død, mens etterlatte ikke får det. Ved et slikt skadeoppgjør kan det oppstå en rekke komplekse juridiske spørsmål der det er klart behov for advokatbistand. Det er også grunn til å tro at selskapene praktiserer dette ulikt, da dette er første gang klagers advokat har opplevd et slikt avslag. Det er for øvrig tale om rimelige og nødvendige advokatutgifter, jf. redegjørelsen 1.11.20.

Selskapet har i det vesentlige anført at utgifter til juridisk bistand i anledning erstatningsoppgjør for dødsfall som følge av yrkessykdom, ikke er dekningsmessig etter yrkesskaderregelverket. Det er standardforskriften som regulerer erstatningen til ektefelle, samboer og barn, jf. yfl. § 12 annet ledd, § 13, og standardforskriften § 1-1. Forskriftens kapittel 6 kommer til anvendelse i saken, og der reguleres omfanget av erstatningsansvaret ved dødsfall. Kapitlet sier ikke noe om dekning av andre utgifter/poster enn erstatning til samboer/ektefelle, forsørget barn og begravelsekostnader. Opplistingen av erstatningspostene ved dødsfall, må for ektefelle anses uttømmende regulert i kapitlet. Til sammenligning skal erstatning for tap av forsørger til andre enn ektefelle, samboer og barn, beregnes etter skl. § 3-4. Der er det åpning for dekning av utgifter ut

over utgifter til gravferden. Forutsetningen er at utgiften "finnes rimelig". Lignende åpning er ikke gitt i standardforskriften. Selskapet antar at dette er tilsiktet, da reglene ved yrkesskade i all hovedsak er forenklet og standardiserte for nettopp enkle og raske oppgjør, og man skal som utgangspunkt ikke trenge advokat. Selskapet har ikke funnet avgjørelser fra Finansklagenemnda på helt tilsvarende problemstilling. For sammenligningens del, er det vist til FinKN 2012-442 der nemnda uttalte at det "kan vanskelig se at det er rimelig å dekke bistand til å melde forsikringskravet". Vurderingen var da tilknyttet skl. § 3-4 tredje ledd og advokatutgifters rimelighet.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om en etterlatt ektefelle har krav på dekning av utgifter til juridisk bistand i forbindelse med krav om erstatning etter den forsikredes dødsfall pga. en yrkessykdom.

Etter yfl. § 12 annet ledd skal yrkesskadeforsikringen "ved dødsfall gi erstatning til dem som arbeidstakeren helt eller delvis forsørget. Skadeserstatningsloven av 13. juni 1969 nr. 26 § 3-4 første ledd annet punktum gjelder tilsvarende". Yrkesskadeforsikringsloven har bestemmelser om erstatningsutmåling i § 13. Der blir bestemmelsene i skadeserstatningslovens kapittel 3 gitt anvendelse, men med forbehold for det som fastsettes i forskrift, jf. ordlyden: "så langt ikke annet er bestemt i eller i medhold av denne lov". I § 13 annet ledd er Kongen gitt fullmakt til å "gi regler om utmåling av erstatning etter loven".

Slike utmålingsregler er fastsatt i forskrift 21. desember 1990 nr. 1027 om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring (Standardforskriften). Forskriften innfører, som fremgår av navnet, en standardisert tilnærming til erstatningsutmålingen. Paragraf 1-1 angir anvendelsesområdet. Etter denne paragrafens annet ledd skal erstatning for tap av forsørger til andre enn personer som omfattes av § 6-1 og § 6-2 i forskriften beregnes etter de alminnelige reglene i skadeserstatningsloven. For personer som er omfattet av § 6-1 og § 6-2 er på den annen side erstatningen standardisert, se nærmere om dette i forarbeidene til standardforskriften som er tatt inn som Vedlegg 1 til NOU 1994:20 Personskadeerstatning. Paragraf 6-1 gjelder erstatning til ektefelle eller samboer og § 6-2 erstatning til barn ved tap av forsørger.

I kapitlet er dessuten som § 6-3 tatt inn en bestemmelse om rett til erstatning for begravelsekostnader. Standardforskriften kapittel 6 omtaler imidlertid ikke andre utlegg som kan kreves dekket av forsikringsselskapet. Ved oppgjør etter skadeserstatningsloven § 3-4 tredje ledd dekkes i tillegg til gravferdsutgifter også andre utgifter i anledning dødsfallet. Her er utvilsomt en forskjell mellom regelverkene. Men yrkesskadeforsikringsloven og standardforskriften åpner etter nemndas syn ikke for å innfortolke en rett til erstatning av utgifter til juridisk bistand når standardforskriften ligger til grunn for oppgjøret. Det er heller ikke noe i forarbeidene til Standardforskriften som tilsier en slik tolking, se NOU 1994:20 s. 182-184 og 193.

Klager har anført at ordningen etter yrkesskadeforsikringen/standardforskriften ikke er rimelig. En standardisert erstatningsutmåling har både fordeler og ulemper. Så lenge ordlyden er klar, finner nemnda å måtte konkludere at yfl. og standardforskriften ikke gir klager rett til dekning av utgifter til juridisk bistand.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).